

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 554/2016 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om att ta införa en sockerskatt

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 554/2016 rd undertecknat av riksdagsledamot Merja Mäkisalo-Ropponen /sd m.fl.:

Hur ämnar regeringen främja utredningsarbetet med syfte att införa en sockerskatt så att den folkhälsomässiga och samhällsekonomiska nyttan beaktas?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Punktskatt på läskedrycker har tagits ut i Finland sedan 1940. Punktskatten på sötsaker togs på nytt i bruk 2011 och samtidigt började skatten även omfatta glass. Definitionen av punktskatten på sötsaker, glass och läskedrycker är bunden till en varukod och skatten har främst ett statsfinansiellt syfte. Skatt uppbärs på sötsaker, sötsaksliknande produkter, choklad, produkter som innehåller kakao, glass och isglass. Bland läskedrycker omfattar skattebasen, med undantag av mjölk, alla alkoholfria drickfärdiga drycker så som läskedrycker, mineralvatten, olika safter, grönsaks- och fruktdrycker samt koncentrat som används för tillverkning av safter. Läskedrycksaccisen har graderats så att den är delad upp i två nivåer med syfte att styra konsumtionen mot produkter som ur hälsosynpunkt har låg sockerhalt. Sålunda verkställs i Finland redan på det här sättet WHO:s nya rekommendation att beskatta sockerhaltiga drycker för att hejda fetma och diabetes.

Riksdagen behandlar just nu regeringens proposition där man föreslår att man häver punktskatten på sötsaker och glass på grund av neutralitetsproblemet i anknytning till skatten. Dessutom föreslås att skattebasen för punktskatten på läskedrycker ändras så att icke-smaksatta växtbaserade drycker som ersätter mjölk och isbitar ska vara undantagna skatten. Genom förändringen förenhetligas behandlingen av mjölk och ersättande växtbaserade drycker i beskattningen.

Beskattningen av socker för att utöka skatteinkomsterna och främja hälsosam kost utreddes i en sockerskattearbetsgrupp som finansministeriet tillsatt 2012. Sockerskattearbetsgruppen hade en bred bas, i arbetet deltog utöver finansministeriet social- och hälsovårdsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelssäkerhetsverket, Institutet för hälsa och välfärd samt Tullen. Arbetsgruppen konstaterade i sin enhälliga slutrapport 2013 (FM:s publikationer 3/2013) att det skulle med tanke på effekterna på hälsan samt ur EU-juridisk och skatteadministrativ synpunkt vara mycket utmanande att ersätta punktskatten på sötsaker och glass med en hälsobaserad sockerskatt. Trots att sambandet mellan fetma, kroniska sjukdomar och tandhälsa har lyfts fram i undersökningar, poängterade sockerskattearbetsgruppen att hälsoproblem inte kan lösas endast genom att beskatta socker.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 554/2016 rd

Ett skattesystem ska allmänt taget vara tydligt, enkelt, neutralt och administrativt effektivt. En bra skatt bör nå målsättningarna som uppställts på den. Om det gäller en skatt som används som styrande redskap, bör man bedöma vilken styrningseffekt den har, dvs. hur väl skatten uppfyller målen som man uppställt på den. Om man med skatten främst vill nå en hälsofrämjande effekt, borde man kunna påvisa att detta syfte kan nås med skatten. Så som sockerskattearbetsgruppen konstaterade, påverkas en hälsosam kost förutom av sockret också bland annat av de mättade fetterna och saltet i livsmedlen. Det är osäkert om det är möjligt att enbart beskatta socker, om skattens syfte är att främja hälsan. En skatt som läggs endast på socker skulle också kunna leda till att den minskade användningen av socker ersätts med andra mera ohälsosamma men omtyckta produkter, till exempel saltiga tilltugg och feta bakverk med låg sockerhalt eller att sockret i framställningen av produkter ersätts med till exempel fett. Socker är inte heller enbart en ingrediens som ger sötma utan en viktig del av produktens struktur. Det är oklart hur strukturen kunde ersättas.

Det är inte bara de hälsofrämjande effekterna av en sockerskatt som är osäkra, utan en sockerskatt för med sig många EU-rättsliga problem. På grund av statliga stöd borde det i sockerskattens skattebas i princip ingå alla livsmedel som innehåller socker och avvikelserna från skattebasen som beviljas för till exempel mjölk och frukt borde kunna motiveras på ett hållbart sätt. Grunden för skatten borde utgöras av produktens totala sockerhalt, som blir obligatorisk att ange på förpackade livsmedel 2017 som en del av angivandet av informationen om näringsvärdet. På basis av informationen om näringsvärdet eller med analysmetoder kan dock inte tillagt och naturligt socker i livsmedel urskiljas, vilket gör att skatten inte kan baseras enbart på mängden tillagt socker. Utanför skyldigheten att meddela sockerhalten blir dessutom en betydande grupp olika livsmedel, till exempel oförpackade konditoriprodukter, frukt och grönsaker, för vilka det skulle vara svårt och dessutom administrativt mycket arbetsdrygt att genomföra en jämlik beskattning.

Vid beredningen av skattelagstiftningen måste man beakta många sådana faktorer som kan vara i konflikt med det näringsmässiga målet. Sådana är bland annat skattens inverkan på näringslivet, sysselsättningen, medborgarnas ställning samt den administrativa belastningen som skatten orsakar. Den administrativa belastningen av en sockerskatt skulle vara avsevärt tyngre än den nuvarande sötsaksskattens. Skatten skulle främst drabba den inhemska livsmedelsindustrin som framställer produkter som innehåller socker samt importen av dem. Den administrativa belastningen skulle vara speciellt tung för små och medelstora företag.

Sockerskattearbetsgruppen utredde grundligt frågorna och problemen i anknytning till införande av en sockerskatt och utmaningarna i det hänseendet har inte ändrats. Sockerskattearbetsgruppens slutrapport behöver dock uppdateras till vissa delar. I anknytning till detta utreder finansministeriet den aktuella situationen i de övriga EU-medlemsländerna samt EU-domstolens senaste avgörandep Praxis i ärendet. Också möjligheter till andra hälsobaserade skatter följs upp vid finansministeriet.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 554/2016 rd

Helsingfors 21.11.2016

Finansminister Petteri Orpo